

deklődőnek, aki legalább arról meggyőződést szerezhetne, hogy van-e végrehajtási eljárás folyamatban az adós ellen.

De további kiépítését is kívánnánk az újra meghonosítandó veszélykönyvnek. Szükséges lenne ugyanis, hogy a kir. közjegyzők előtt felvett váltóóvások jegyzéke is bevezetessék ebbe. Érzésben utalunk az olasz kereskedelmi törvény intézkedésére (Codice di commercio, 698. §.), mely szerint a közjegyző az illetékes törvényszék elnökéhez minden hó első hetében áttenni tartozik az előző hónapban általa felvett váltóóvások jegyzékét az összes adatokkal, és különösen meg kell jelölnie, hogy milyen okból tagadta meg az adós a váltó kifizetését. Ezen jegyzék a bíróságnál a törvény 686. §-a értelmében közszemlére tétetik.

Végül oly intézkedést is kívánatosnak tartanánk, hogy a csődönkívüli k. e. eljárás megindítását ne kérhesse az oly adós, aki ellen 2 hónapnál régebbi végrehajtási zálogjog áll fenn, mert ez a szabály is ösztönözné az adóst a mielőbbi szinvalásra és másrészt elejét venné annak, hogy az egyik vagy másik élelmes hitelező a többi kárára indokolatlan előnyökhöz jusson.

Nézetünk szerint a fizetéseképtelenség minél korábbi nyilvánosságra hozatala egyben igen sok csődmegtámadási pert is tárgyaltatná tenne, mert hiszen egyszerűbb volna annak a kérdésnek a bizonyítása, hogy mennyiben szerezhetett a hitelező tudomást a fizetéseképtelenség bekövetkezéséről; a fizetéseképtelenség nyilvánossága mellett pedig jobban meggondolná magát a hitelező is, hogy a megtámadást kockáztatva, a válságos adóstól egyoldalú kedvezményeket fogadjon el.

Dr. Fränkel Pál.

Az előfeltételtől független valorizáció. A fenti címen Dr. Sichermann Bernát hosszabb cikkben száll szembe a Jogtudományi Közlöny 1927 május 1-iki számában azokkal a fejtegetésekkel, amelyek Dr. Schuster Rudolf tollából a Magyar Jogi Szemle márciusi füzetében megjelentek. A vita a valorizáció alapkérdései körül forog és úgy a tárgy fontossága, mint a vitatkozó szerzők egyéni sulya megkövetelik, hogy a vita anyagával mennél szélesebb körök foglalkozzanak. Dr. Schuster Rudolf álláspontja, hogy a valorizáció egyedüli alapja a pénzértéknek a követelés létrejötte és esedékessége közti időben beallott katasztrófális csökkenése. Ezzel az állásponttal szemben vonultatja fel érveit Dr. Sichermann Bernát. A szabadság kedvéért meg kell említeni, hogy nem mindig a követelés létrejötte és esedékessége közötti időtartam alatt bekövetkezett pénzromlás irányadó, hanem egyes esetekben vissza kell nyulni a követelés létrejötte előtti időre. Így már a bírói gyakorlat is a visszajáró vételárelőleg kérdésében nem az ügylet feloldásának, mint a követelés keletkezésének időpontját veszi alapul, hanem nagyon helyesen visszanyul az előlegnyújtás időpontjára, amikor ezen előlegnyújtásból az előlegnyújtó félnek az előleg visszagyengítésére még követelése nem is volt. Dr. Schuster Rudolf álláspontján van egyébként, amint ismeretes, a valorizációs javaslat is. Dr. Sichermann Bernát a maga ellenvetésében tisztán a valuta közjogi akadályokra hivatkozik. Lehetetlenség észre nem venni, hogy Dr. Sichermann oly érvehhez nyul, amelynek következeit

csak akként lehet levonni, hogy minden valorizáció törvényellenes. Ha egyszer igaz az, hogy a pénzérték csökkenésének egyetlen tényét a valorizáció alapjául elfogadni nem lehet, mert ez az állam pénzalkotási felségjogába ütközik, úgy az akármilyen más kiegészítő jogcímre támaszkodó valorizálás ugyanily erővel ütközik bele ebbe a pénzalkotási felségjogba. A korona egyenlő koronaelmélet a pénzalkotási felségjog teljes magánjogi kifejezése; ha az állam felségjoga a pénz értékcsökkenése alapján türi meg ezen elv korrekturáját, úgy nem lehetséges ezt a korrekturát azon a címen sem nyeregbe juttatni, hogy az adós a teljesítéssel késedelmes volt. Amikor a Dr. Sichermann cikkében közölt különböző törvények a pénz kényszerárfolyamát megszabják és az állami felségjog alapján a felekre a pénz belső értékére való tekintet nélkül annak névértékben való elfogadását kötelezővé teszik, a kényszerárfolyamot egyik törvény sem köti ahhoz a feltételhez, hogy az adós a maga kötelezettségét a kitűzött időben teljesítse, aminthogy más egyéb előfeltételhez sem köti. Elvileg alig is képzelhető oly álláspont, amely az állami felségkör alaptételéből folyó kényszerárfolyam-rendelkezést kivételekkel engedné meglyukadni. Aki tehát a valorizáció kérdésében az állami felségjogra hivatkozik, úgy annak csak egyetlen őszinte hasznosítása lehetséges: a valorizáció teljes jogtalanságának hirdetése. Nem hinnék, hogy Dr. Sichermann Bernát a valorisationsem esse delendum ma már elképzelhetetlen álláspontjára helyezkednék. Birói gyakorlatunk úgy járt a kényszerárfolyam szabályaival, mint amikor a folyóvíz rendes folyását egy belészakadt nagy szikla megakadályozza. Ha a víz árja nem is tudja elmosni az útjában álló sziklát, de oldalra csapva, új medret szélesít magának, — az új mederben zavartalanul folyik tovább. A kölcsönvalorizáció részletkérdésének terén pedig nincs különösebb ereje a kényszerárfolyamnak és nincs is ok feltenni, hogy miért volna nagyobb kötelező ereje a kényszerárfolyam szabályozásának, kölcsönnél, mint teszem vételárhátraléknál. Tiszta esetleg, hogy egy ingatlanvételnél a vevő vételárral marad-e adós az eladónak, vagy pedig az eladót kölcsön vett pénzzel fizeti ki és most már nem az eladónak vételárhátralékkal, hanem a kölcsönadónak kölcsönnel fog tartozni.

Egyet azonban szükségesnek tartunk kiemelni. Az „előfeltétel nélküli valorizáció” nem egyenlő a meggondolás nélküli valorizációval. Ha dr. Schuster Rudolf és a valorizációs javaslat elvi álláspontjával egyezően helyesnek tartjuk is, hogy a valorizáció alapja a pénzromlás ténye, a valorizálás még sem föltétlenül kényszerűség, ha az adós oldalán akár az adós egyéni helyzetét, akár pedig általános közgazdasági szempontokat tekintve, vannak olyan súlyosan latbaeső momentumok, amelyek a valorizáció kimondása ellen szólnak, mint aminő momentumokat a biztosítási igények valorizálása kérdésében vonultatnak fel. Ha tehát nem helyeseljük is, hogy a valorizáció az állami pénzalkotási felségjog alapján kizárassék, ugyanugy nem tekinthetjük a valorizáció esetleges mellőzését sem elvileg kizártnak. Akár esetenként, akár ügyletkategóriánként lehet a valorizáció jogoságáról vitatkozni, csak egyet nem lehet: a kényszerárfolyamot a valorizáció végleges elvi akadályául odaállítani. B. S.

Pestvidéki részvénytársaságok. Köztudomásu, hogy néhány év előtt, amikor a részvénytársaságoknak még az alapítása volt divatos, nem a töröltetése, számos esetben valamilyen